

Rapport

CORONA: DRAAGVLAK, WELZIJN & GEDRAG

In opdracht van de NOS
17 november 2020

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2020/197

Datum

november 2020

Auteurs

Peter Kanne
Milan Driessen

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits I&O Research en de NOS als bron duidelijk worden vermeld.

Inhoudsopgave

Belangrijkste uitkomsten _____ Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1	Draagvlak coronamaatregelen	7
1.1	Steun voor coronamaatregelen weer iets gestegen	7
1.2	Zes op tien Nederlanders willen strengere aanpak	9
1.3	Bibliotheken kunnen volgens publiek wel weer open, horeca niet	10
1.4	Geloof in “anderhalve-meter-samenleving” neemt toe	11
2	Welzijn	12
2.1	Saamhorigheid neemt af, eenzaamheid neemt toe	12
2.2	Bijna helft jongeren voelt zich nu slechter dan voor de crisis	13
3	Gedrag	16
3.1	Veel meer mensen dragen mondkapje	16
3.2	Mondkapje wordt vooral in winkels gedragen	17
4	Verantwoording	18

Veel jongeren voelen zich nu slechter

I&O Research voerde dit onderzoek uit in opdracht van de NOS. Het onderzoek vond plaats van vrijdag 13 november tot maandagochtend 16 november 2020, dus vóór de persconferentie van 17 november. Er werkten in totaal 2.290 Nederlanders van 18 jaar en ouder mee aan dit onderzoek.

WELZIJN

Saamhorigheid neemt af, eenzaamheidsgevoel neemt toe

In het begin van de coronacrisis was er sprake van meer saamhorigheidsgevoel dan daarvoor, dat voelde ruim de helft (54%) van de Nederlanders zo in april. In juni was dat al gedaald tot 41 procent. Nu is daar nog maar 23 procent van over.

Het omgekeerde zien we voor het eenzaamheidsgevoel. In april voelde een kwart (24%) zich eenzamer dan voor de crisis, op dit moment is dat ruim een derde (37%).

Vooraf jongeren voelen zich nu eenzamer dan voor de coronacrisis

Vooraf onder jongeren nam het eenzaamheidsgevoel toe. In april was al een groter deel het eens met de stelling “Door deze crisis voel ik mij eenzamer dan voor de crisis”, dat is nu nog sterker het geval. Maar liefst 69 procent van de jongeren onderschrijft deze stelling (tegen 37% gemiddeld). Van alle 25-plussers samen is ‘slechts’ 34 procent het eens met deze stelling.

Bijna helft jongeren voelt zich nu slechter dan voor de crisis

Op de vraag “hoe voelt u zich momenteel?” antwoordt 81 procent zeer goed tot goed. Maar als we doorvragen blijkt dat maar liefst een kwart zich nu minder goed voelt dan voor de crisis. Onder jongeren is dat bijna de helft.

Tabel 1 – Hoe voelt u zich? En vergeleken met vóór de crisis?

		ALLEN	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
Hoe voelt u zich momenteel?	goed	81%	67%	77%	82%	84%	85%
	niet goed, niet slecht	13%	22%	14%	14%	12%	12%
	slecht	5%	11%	8%	4%	4%	3%
	weet niet	0%	1%	1%	0%	0%	0%
		ALLEN	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
En hoe voelt u zich momenteel, in vergelijking met vóór de coronacrisis?	beter	9%	18%	16%	10%	7%	5%
	niet beter of slechter	64%	33%	51%	63%	69%	77%
	slechter	26%	48%	32%	27%	24%	18%
	wil niet zeggen	0%	1%	2%	0%	0%	0%
n=		2.290	144	272	375	781	718

Jongeren: van verveling tot depressie

Waarom voelen jongeren (18-24 jaar) zich zoveel slechter? In een toelichting zeggen ze dat ze zich vervelen, zich eenzaam voelen of depressief zijn. Veel jongeren missen de gezelligheid, de feestjes, hun sociale contacten. Maar vaak gaat het ook dieper, spreken ze van machteloosheid, stress, depressies. Ze vinden de lessen of colleges op afstand moeilijk en voelen zich niet gesteund. Iemand zegt: “Ik ben totaal alleen op emotioneel gebied en ik kan mijn opleiding niet goed volhouden zo.”

DRAAGVLAK

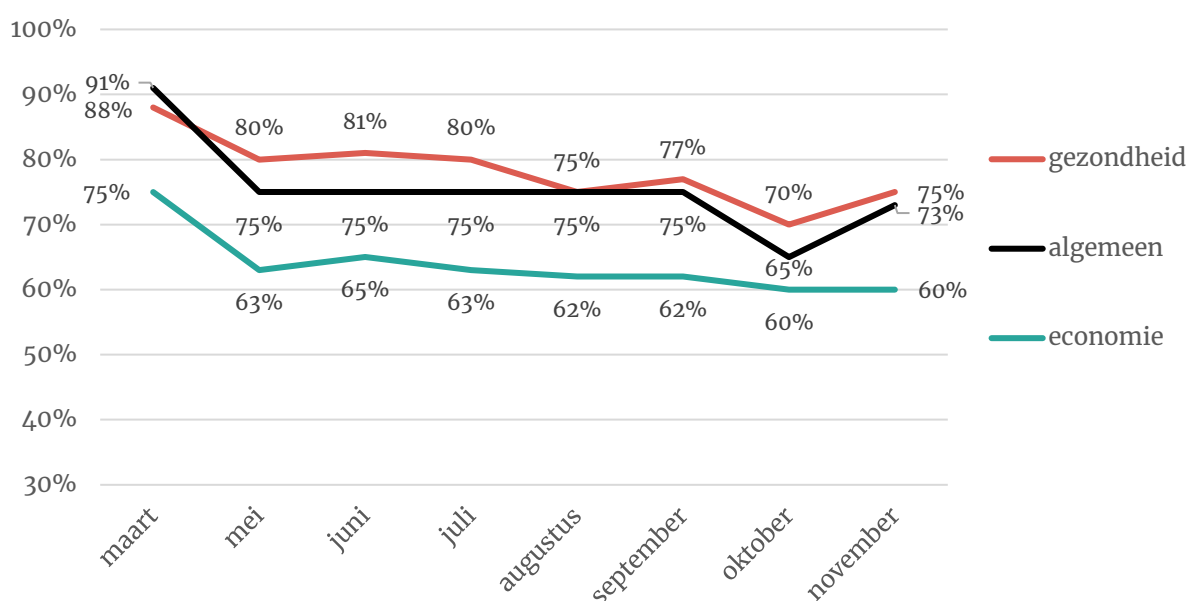
Steun voor coronamaatregelen weer iets gestegen

Na een dip in oktober – toen 65 procent het coronabeleid steunde – staat nu weer bijna drie kwart (73%) van de Nederlanders achter de coronamaatregelen (de manier waarop het kabinet in het algemeen omgaat met de coronamaatregelen). Wat overigens niet wil zeggen dat men alleen maar lof heeft, er wordt nog steeds gemopperd over de onduidelijkheid, inconsistentie en traagheid van de maatregelen. Maar per saldo staat men eerder achter de maatregelen dan dat men ze verwerpt.

Ook de steun voor de maatregelen m.b.t. de gezondheid van Nederlanders is weer gestegen: van 65 naar 73 procent). De steun voor de economische maatregelen staat stationair op 60 procent.

Figuur A – Draagvlak voor maatregelen van het kabinet

Staat volledig/grotendeels of achter maatregelen met betrekking tot... (november, n = 2.290)

Zes op tien Nederlanders willen strengere aanpak

Ondanks de algemene steun voor het kabinetsbeleid vindt nog steeds zestig procent dat het – qua regelgeving en handhaving – strenger mag of moet. Dit was begin oktober 66 procent, kort daarna ging Nederland in de “gedeeltelijke lockdown”.

Bibliotheken kunnen volgens publiek wel weer open, horeca niet

Het kabinet maakte dinsdag 17 november bekend dat bibliotheken, musea en zwembaden vanaf aanstaande donderdag weer open mogen. Café en restaurants blijven vooralsnog dicht. Daarmee zit het kabinet redelijk op een lijn met het publiek. (Het onderzoek vond plaats in het weekend voor de persconferentie).

Twee derde lijkt het veilig genoeg bibliotheken weer open te doen. Voor zwembaden geldt dat niet, hierover is meer verdeeldheid (37% lijkt het veilig, 32% niet, rest is neutraal of weet het niet).

Dat de horeca nog dicht blijft begrijpt het merendeel van de bevolking (47% lijkt het nog niet veilig om café en restaurants weer open te doen, 35% denkt dat dat wel kan, de rest is neutraal of weet het niet).

Geloof in “anderhalve-meter-samenleving” neemt toe

Langzaam krijgen meer mensen geloof in de “anderhalve-meter-samenleving”: in mei en juni leek ongeveer een derde dit realistisch, nu is dat de helft (49%). Een derde (31%) is het *niet* eens met de stelling.

Ook het aandeel dat vindt dat het kabinet het dragen van monddoekjes in openbare ruimtes verplicht moet stellen neemt verder toe (van 36% in september via 65% in oktober naar 72 procent nu). Een op zes (16%) is het niet eens met deze stelling. Overigens zal dit vanaf 1 december verplicht zijn en draagt twee derde nu vaak al een mondkapje.

GEDRAG

Veel meer mensen dragen mondkapje

Nederlanders houden zich nog steeds vrij goed aan de gedragsrichtlijnen, of proberen dat zo veel mogelijk te doen. Dit is in vergelijking met voorgaande maanden nauwelijks veranderd, met uitzondering van het mondkapje: dat is in ruim een maand tijd gemeengoed geworden.

Bijna iedereen (95%) zegt buiten 1,5 meter afstand te houden (45% altijd, 50% meestal). Negen op tien niezen in de elleboog of zakdoek (60% altijd, 29% meestal). Zeven op tien zeggen hun handen na thuiskomst 20 seconden te wassen (32% altijd, 36% meestal).

Fors toegenomen is het dragen van een mondkapje of -doekje: dit was voor en in de zomer nog zo'n 4 à 6 procent, in oktober zei 20 procent dat altijd of meestal te doen, nu is dat 67 procent (25% altijd, 42% meestal).

Degenen die altijd of vaak een mondkapje dragen doen dat vooral in de supermarkt (82% altijd, 8% meestal) of andere winkel. Als we dit omrekenen naar *alle* Nederlanders, zegt 60% altijd of meestal een mondkapje in de supermarkt te dragen. Begin oktober was dat nog 16 procent.

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 13 november tot maandagochtend 16 november 2020. Er werkten in totaal 2.290 Nederlanders mee aan dit onderzoek. Niet alle vragen zijn gesteld aan alle deelnemers. Bij vragen waarbij dit het geval is wordt de steekproefbasis ook vermeld. De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017.

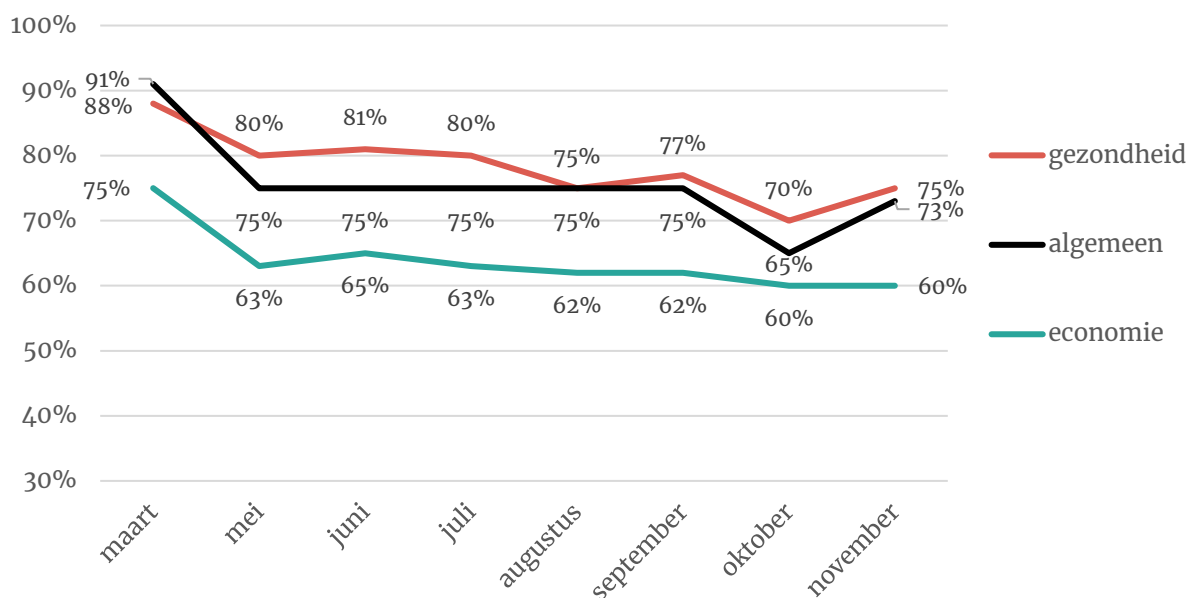
2 Draagvlak coronamaatregelen

2.1 Steun voor coronamaatregelen weer iets gestegen

Na een dip in oktober – toen 65 procent het coronabeleid steunde – staat nu weer bijna drie kwart (73%) van de Nederlanders achter de coronamaatregelen (de manier waarop het kabinet in het algemeen omgaat met de coronamaatregelen). Wat overigens niet wil zeggen dat men alleen maar lof heeft, er wordt nog steeds gemopperd over de onduidelijkheid, inconsistentie en traagheid van de maatregelen. Maar per saldo staat men eerder achter de maatregelen dan dat men ze verwerpt. Ook de steun voor de maatregelen m.b.t. de gezondheid van Nederlanders is weer gestegen: van 65 naar 73 procent). De steun voor de economische maatregelen staat stationair op 60 procent.

Figuur 1 – Draagvlak voor maatregelen van het kabinet

Staat volledig/grotendeels of achter maatregelen met betrekking tot... (november, n = 2.290)

Gestelde vragen:

In welke mate staat u achter de aanpak van de coronacrisis door het kabinet in het algemeen?

In welke mate staat u achter de aanpak van de coronacrisis door het kabinet als het gaat om de gezondheid van Nederlandse burgers?

In welke mate staat u achter de aanpak van de coronacrisis door het kabinet als het gaat om de Nederlandse economie?

Een PvdA-kiezer:

“Er wordt met allerlei aspecten die met de crisis samenhangen rekening gehouden en allerlei deskundigen worden geraadpleegd. Wel vind ik dat het kabinet wat traag reageert en meer preventief zou moeten handelen.”

Een VVD-kiezer:

“Er wordt te laat en te soft gereageerd. Harde aanpak van overtreders of weigeraars zou moeten.”

Zwevende kiezer:

“Gas geven, hard remmen, hard gas geven, hard remmen, het gaat iets beter, niet remmen, de cijfers dalen verder, toch weer hard remmen. Niet heel navolgbaar allemaal.”

Kiezers oppositiepartijen niet negatiever over coronamaatregelen

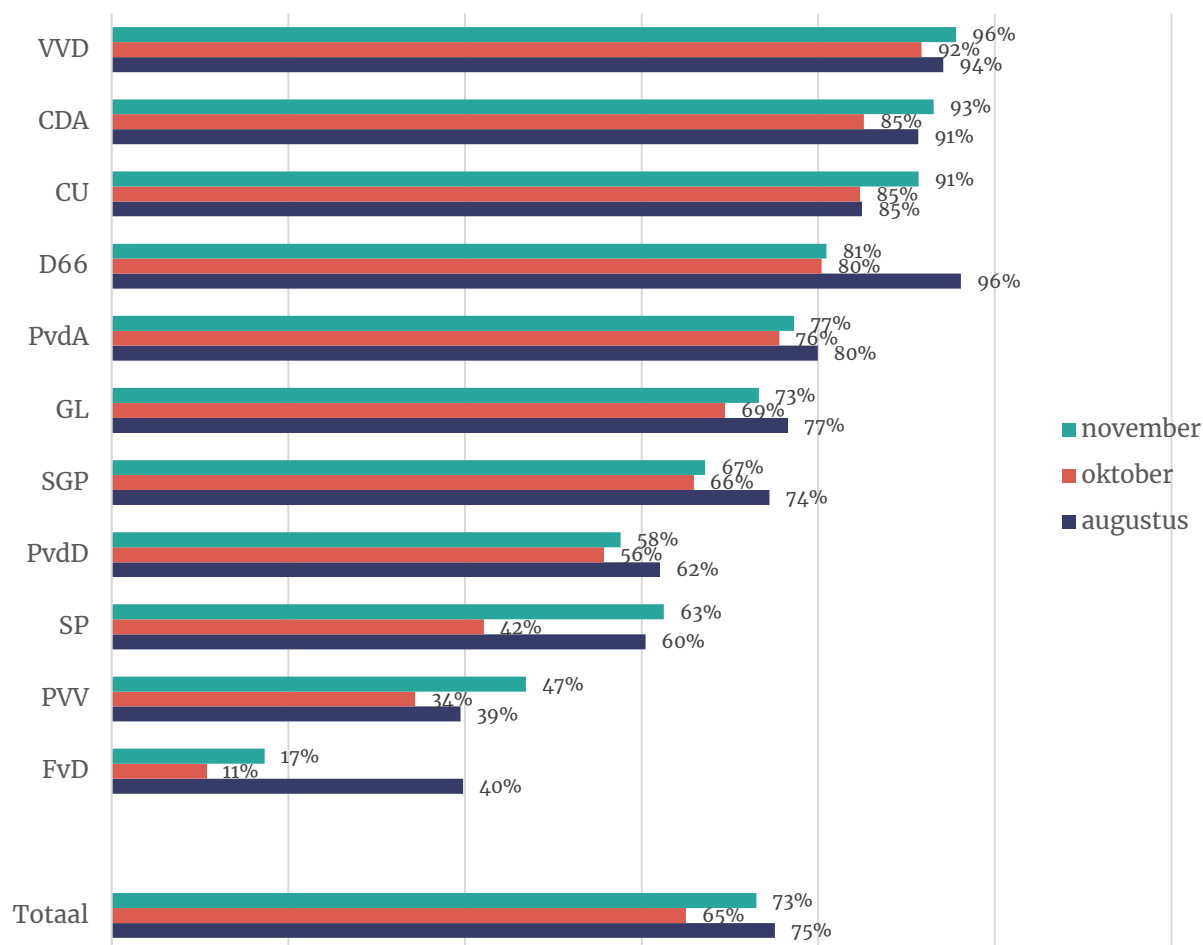
Waar we na de zomer zagen dat kiezers van enkele oppositiepartijen (SP, GroenLinks, PvdA), maar ook D66-kiezers, duidelijk minder tevreden waren over het kabinetsbeleid dan vóór de zomer, stabiliseert zich dit nu.

Onder PVV- en SP-kiezers nam de tevredenheid zelfs toe.

Kiezers van VVD, ChristenUnie en CDA staan in ruim negen van de tien gevallen achter de maatregelen, onder D66-kiezers is dat 81 procent.

Figuur 2 – Draagvlak voor maatregelen van het kabinet

Staat volledig/grotendeels achter maatregelen in het algemeen (naar huidige politieke voorkeur)

Een PVV-stemmer:

“Beter dan in andere landen. De economie blijft hier redelijk draaien. Jammer voor de gemaakte angstcultuur, het is voor het ontlasten van de ziekenhuizen, maar in 2016 met 10.000 griepdoden is het ook gelukt. We zullen er mee moeten dealen.”

SP-stemmers:

“De aanpak is over het algemeen genomen goed, maar er mag wel iets sneller en daadkrachtiger opgereden worden.”

“De maatregelen zijn niet streng genoeg en ze wachten te lang met het maken van belangrijke beslissingen.”

2.2 Zes op tien Nederlanders willen strengere aanpak

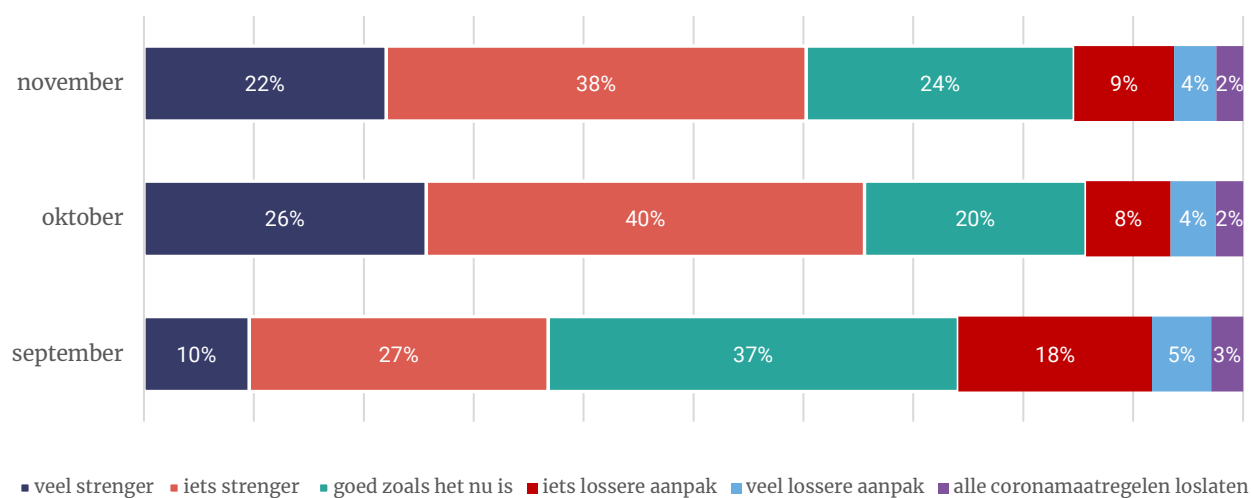
Ondanks de algemene steun voor het kabinetsbeleid vindt nog steeds zestig procent dat het – qua regelgeving en handhaving – strenger mag of moet. Dit was begin oktober 66 procent, kort daarna ging Nederland in de “gedeeltelijke lockdown”.

Een VVD-stemmer:

“Er zou harder ingegrepen moeten worden om de zorg te ontzien.”

Figuur 3 – Strenger of lossier?

Wilt u een strengere of een lossere aanpak van de overheid met betrekking tot de gedragsrichtlijnen? (Als het gaat om de regelgeving en handhaving daarvan). Of vindt u het goed zoals het nu is?

2.3 Bibliotheken kunnen volgens publiek wel weer open, horeca niet

Het kabinet maakte dinsdag 17 november bekend dat bibliotheken, musea en zwembaden vanaf aanstaande donderdag weer open mogen. Café en restaurants blijven vooralsnog dicht.

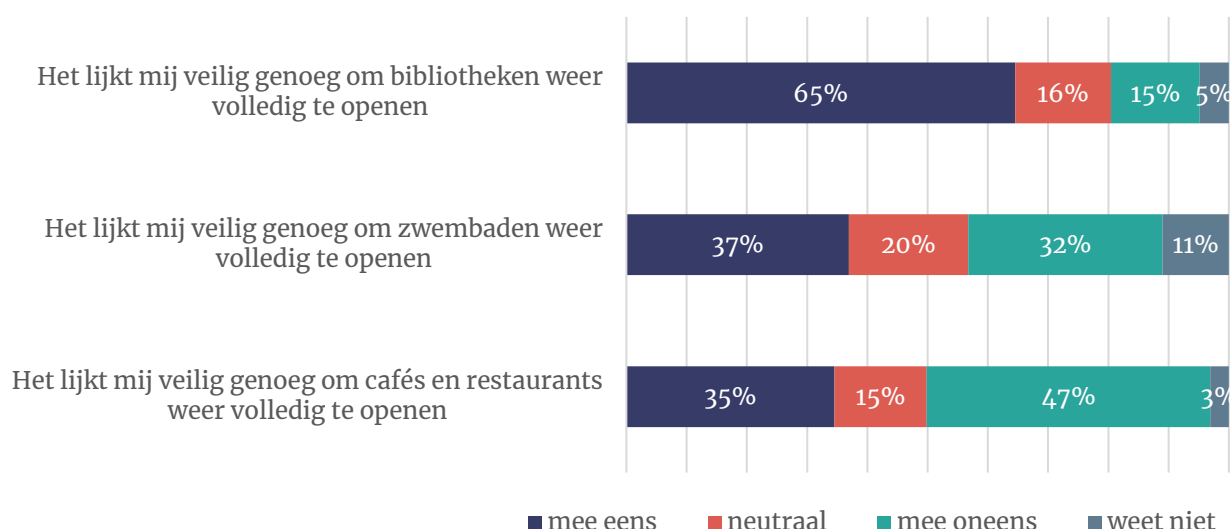
Daarmee zit het kabinet redelijk op een lijn met het publiek. (Het onderzoek vond plaats in het weekend voor de persconferentie).

Twee derde lijkt het veilig genoeg bibliotheken weer open te doen. Voor zwembaden geldt dat niet, hierover is meer verdeeldheid (37% lijkt het veilig, 32% niet, rest is neutraal of weet het niet).

Dat de horeca nog dicht blijft begrijpt het merendeel van de bevolking (47% lijkt het nog niet veilig om café en restaurants weer open te doen, 35% denkt dat dat wel kan, de rest is neutraal of weet het niet).

Figuur 4 – Stellingen m.b.t. weer openen bibliotheken, zwembaden en horeca

In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen

2.4 Geloof in “anderhalve-meter-samenleving” neemt toe

Langzaamaan krijgen meer mensen geloof in de “anderhalve-meter-samenleving”: in mei en juni leek ongeveer een derde dit realistisch, nu is dat de helft (49%).

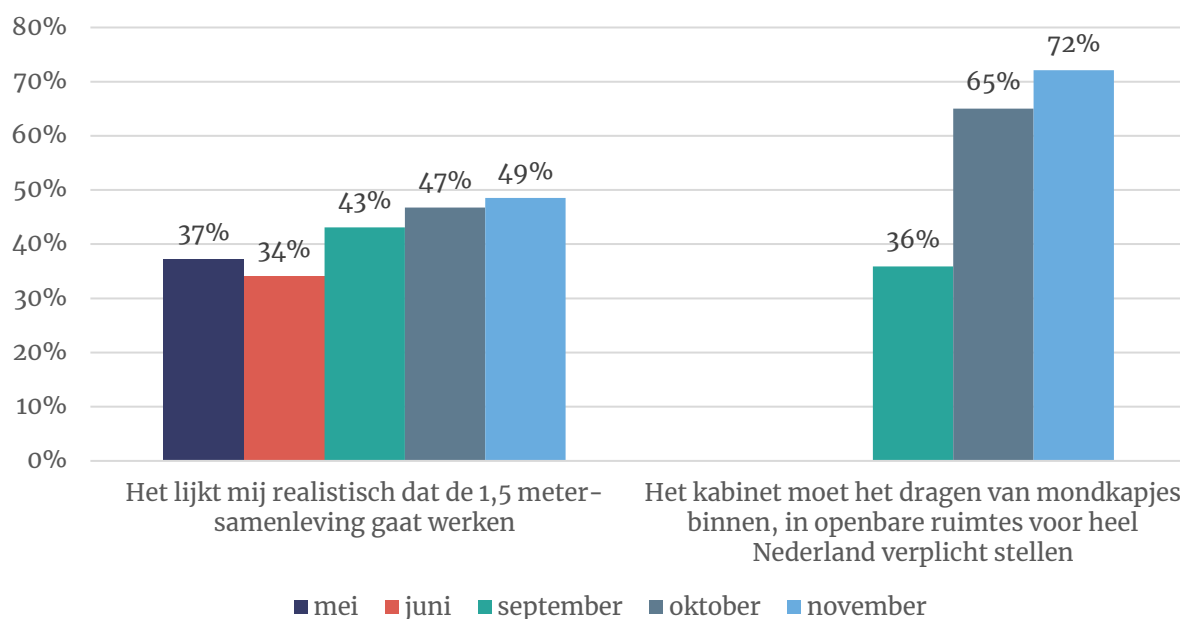
Een derde (31%) is het *niet* eens met de stelling.

Ook het aandeel dat vindt dat het kabinet het dragen van monddoekjes in openbare ruimtes verplicht moet stellen neemt verder toe (van 36% in september via 65% in oktober naar 72 procent nu). Een op zes (16%) is het niet eens met deze stelling.

Overigens zal dit vanaf 1 december verplicht zijn. En draagt twee derde nu vaak al een mondkapje (zie ook paragraaf 4.1).

Figuur 5 – Stellingen m.b.t. anderhalve meter en mondkapjes

In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen (mei t/m november)

3 Welzijn

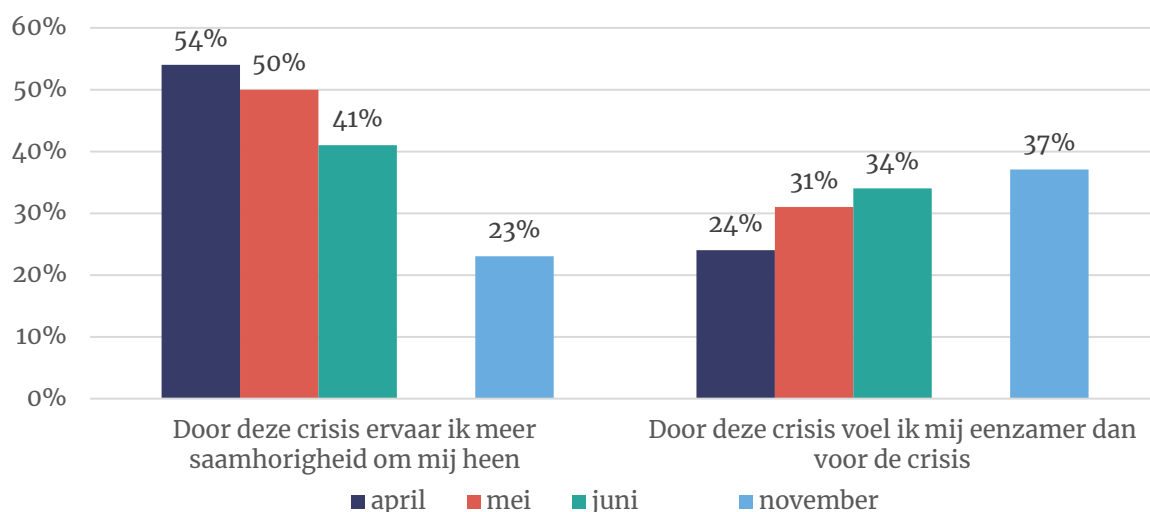
3.1 Saamhorigheid neemt af, eenzaamheid neemt toe

In het begin van de coronacrisis was er sprake van meer saamhorigheidsgevoel dan daarvoor, dat voelde ruim de helft (54%) van de Nederlanders zo in april. In juni was dat al gedaald tot 41 procent. Nu is daar nog maar 23 procent van over.

Het omgekeerde zien we voor het eenzaamheidsgevoel. In april voelde een kwart (24%) zich eenzamer dan voor de crisis, op dit moment is dat ruim een derde (37%).

Figuur 7 – Stellingen m.b.t. coronabeleid

In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen?

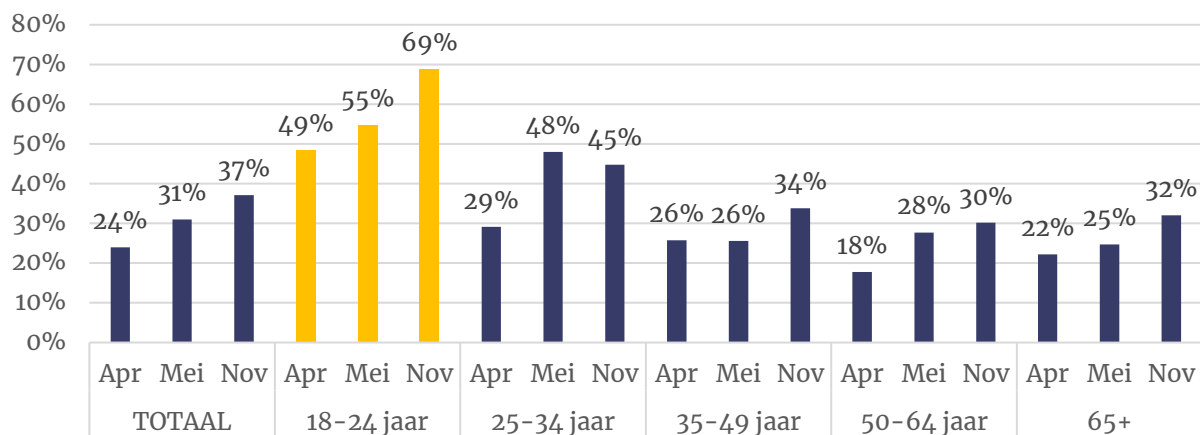
Vooral jongeren voelen zich nu eenzamer dan voor de coronacrisis

Vooral onder jongeren nam het eenzaamheidsgevoel toe. In april was al een groter deel het eens met de stelling “Door deze crisis voel ik mij eenzamer dan voor de crisis”, dat is nu nog sterker het geval. Maar liefst 69 procent van de jongeren onderschrijft deze stelling (tegen 37% gemiddeld). (Zie figuur 8).

Van alle 25-plussers samen is ‘slechts’ 34 procent het eens met deze stelling.

Figuur 8 – Stellingen m.b.t. coronabeleid

Eens met de stelling “Door deze crisis voel ik mij eenzamer dan voor de crisis”

3.2 Bijna helft jongeren voelt zich nu slechter dan voor de crisis

Op de vraag “hoe voelt u zich momenteel”? antwoordt 81 procent zeer goed tot goed, 13 procent *niet goed maar ook niet slecht* en 5 procent *niet zo goed tot slecht*. Maar als we doorvragen (“En hoe voelt u zich momenteel, in vergelijking met vóór de coronacrisis?”) blijkt maar liefst een kwart nu minder goed voelt dan voor de crisis. Onder jongeren is dat bijna de helft.

Ook onder mensen van middelbare leeftijd of ouderen zien we dat substantiële aandelen zich minder goed voelen, maar hier liggen deze percentages beduidend lager dan onder jongeren.

Tabel 1 – Hoe voelt u zich? En vergeleken met vóór de crisis

		ALLEN	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
Hoe voelt u zich momenteel?	goed	81%	67%	77%	82%	84%	85%
	niet goed, niet slecht	13%		14%	14%	12%	12%
	slecht	5%	11%	8%	4%	4%	3%
	weet niet	0%	1%	1%	0%	0%	0%
		ALLEN	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
En hoe voelt u zich momenteel, in vergelijking met vóór de coronacrisis?	beter	9%	18%	16%	10%	7%	5%
	niet beter of slechter	64%	33%	51%	63%	69%	77%
	slechter	26%	48%	32%	27%	24%	18%
	wil niet zeggen	0%	1%	2%	0%	0%	0%

Van verveling tot depressie

Hoe is het voor deze jongeren? Waarom voelen ze zich slechter? In een toelichting zeggen jongeren (18-24 jaar) dat ze zich eenzaam voelen, verveeld of depressief. Veel jongeren missen de gezelligheid, de feestjes, hun sociale contacten. Maar vaak gaat het ook dieper, spreken ze van machteloosheid, stress, depressies. Ze vinden de lessen of colleges op afstand moeilijk en voelen zich vaak niet gesteund. Iemand zegt: “Ik ben totaal alleen op emotioneel gebied en ik kan mijn opleiding niet goed volhouden zo.”

Citaten van jongeren die zeggen dat het nu slechter met ze gaat:

Als 19 jarige is het geen pretje om geen sociale contacten meer te hebben. Depressies liggen op de loer.

Dat heeft vooral te maken met het thuis studeren, hele dagen achter een laptop is minder leuk en gezellig

Door de chronische longziekte die ik heb moet ik extra voorzichtig zijn en mee binnen zitten. Ik woon op mezelf en mijn sociale kring is niet groot om dit te helpen. Het resultaat is de groeiende eenzaamheid terwijl je aan kijkt hoe andere mensen, tegen de regels in, gezellig bij elkaar komen

Door de corona crisis heb ik veel les gemist. Mijn school verwacht van ons dat we niks gemist hebben en gaat gewoon verder met lesgeven zonder het gemiste stof te herhalen.

Door de coronacrisis ben ik vaker thuis, want ik heb weinig school op locatie. Dat geeft mij meer rust.

Door de coronacrisis voel ik mij machteloos, eenzaam en boos. Mensen om ons heen worden agressiever en je merkt dat iedereen er behoorlijk klaar mee is. Mijn leven staat volledig op zijn kop, ik zit in mijn eerste jaar van mijn studie aan de universiteit, en het hele studentenleven is weg. Ik snap dat dat moet, maar het is verschrikkelijk. Dit hoort de mooiste tijd van je leven te zijn, maar je motivatie voor school is weg doordat lectures online zijn (voelt optioneel), je maakt o nieuwe vrienden, alles is weg. De overheid moet er echt voor zorgen dat de ggz klaar is voor veel meer patiënten, want je kunt

het van mijlenver aan zien komen dat dit fout gaat met mensen die mentaal niet volledig stabiel zijn (zoals ik).

Door de strenge maatregelen word je beperkt in je vrijheid en dat voelt niet prettig

Eenzaamheid door beperkt visite, reizen en thuiswerken

Geen sociale contacten maakt depressief

Het duurt nu wel érg lang. Het falen van het kabinet komt meer en meer aan het licht.

Ik begin de online lessen een beetje zat te raken

Ik ben nu veel vermoeider

Ik ervaar veel sociale isolatie

Ik heb een relatie met iemand die in Engeland woont en de maatregelen zorgen ervoor dat wij elkaar niet kunnen zien. Ook mijn studie is lastiger te volgen online dan fysiek

Ik heb nog nooit zo'n lange tijd vrijwel alleen maar thuis gezeten en word er een beetje gek van.

Ik mis heel erg het contact met leeftijdsgenoten.

Ik mis het met groepen samenkomen om feesten te vieren en naar festivals te gaan. Ik mis het fysieke contact met mijn vrienden en collega's op het werk.

Ik mis mijn vrienden en familie vaak

Ik moest online afstuderen in de coronatijd op een kunstacademie. Nu ik afgestudeerd ben kan ik maar geen baan vinden door de crisis.

Ik zie minder mensen die niet familie zijn, dus in dat opzicht ben ik wel een soort van eenzamer.

Ik zit vast, ik woon bij iemand die totaal is doorgeslagen in complottheorien en ik kan geen normale contacten meer hebben. Als ik besmet word weet ik dat mijn vader geen moeite zou doen om thuis te blijven, dus ik moet extra voorzichtig zijn. Ik ben totaal alleen op emotioneel gebied en ik kan mijn opleiding niet goed volhouden zo.

Juist nu de dagen donkerder worden is het heel moeilijk dat je de feestdagen niet gevierd kunnen worden met vrienden en de hele familie

Meer stress

Mentaal gaat het minder, vooral nu het langer duurt de crisis

Minder sociale contacten draagt er vooral aan bij. Er is gewoon minder vrijheid om iets leuks te doen, maar dat snap ik ook.

Nauwelijks sociaal contact

Nu mijn relatie verbroken is, merk je dat door de maatregelen je amper de deur uit komt of leuke dingen doet

Omdat ik veel van mijn vrienden niet mag zien en er nog weinig leuke dingen zijn om te doen.

Om reden dat er niets mag en kan. Ik begrijp het allemaal maar al mijn dagelijkse dingen vallen weg. Zoals school, vrienden, uitgaan. Ik kan niets ondernemen en zit veel thuis

Verveling, eenzaamheid, weinig stimulatie, plan om een wereldreis te maken dat nu niet doorgaat

We mogen helemaal niks in deze getotaliseerde samenleving.

Weinig sociale contacten, leven wordt wat vlak, veel onzekerheid

4 Gedrag

4.1 Veel meer mensen dragen mondkapje

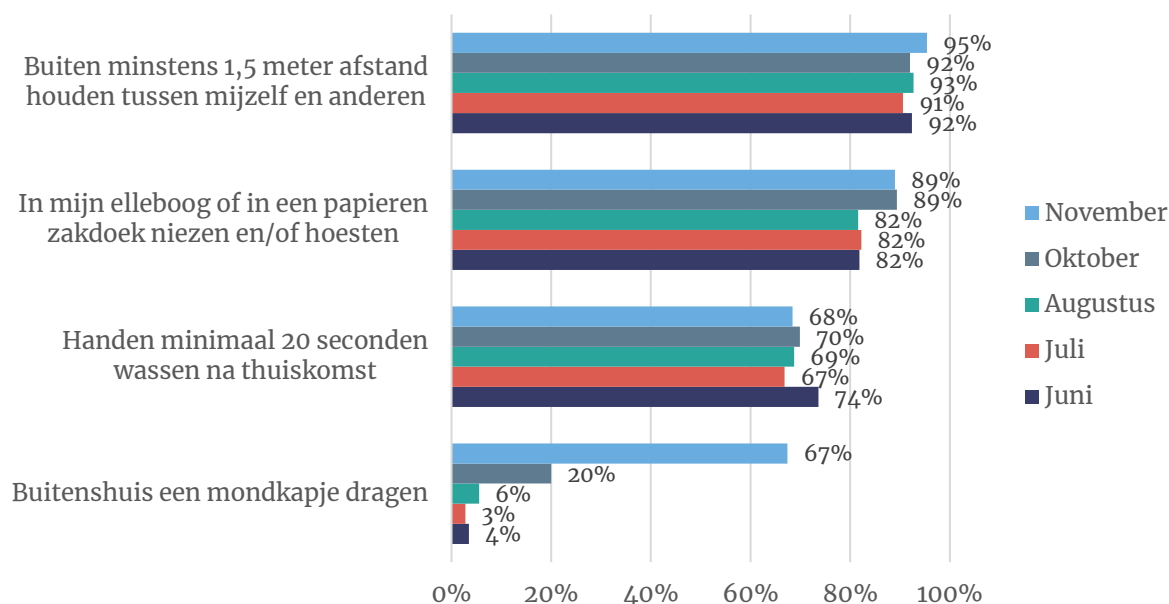
Nederlanders houden zich nog steeds vrij goed aan de gedragsrichtlijnen, of proberen dat zo veel mogelijk te doen. Dit is in vergelijking met voorgaande maanden nauwelijks veranderd, met uitzondering van het mondkapje: dat is in ruim een maand tijd gemeengoed geworden.

Bijna iedereen (95%) zegt buiten 1,5 meter afstand te houden (45% altijd, 50% meestal). Negen op tien niezen in de elleboog of zakdoek (60% altijd, 29% meestal). Zeven op tien zeggen hun handen na thuiskomst 20 seconden te wassen (32% altijd, 36% meestal).

Fors toegenomen is het dragen van een mondkapje of -doekje: dit was voor en in de zomer nog slechts 4 à 6 procent, in oktober zei al 20 procent¹ dat altijd of meestal te doen, nu is dat 67 procent (25% altijd, 42% meestal).

Figuur 3 – Gedrag m.b.t. coronaregels (vergeleken met eerdere maanden)

Welke van onderstaande gedragingen verricht u zelf (wel eens)? Wilt u per gedraging aangeven hoe vaak u dit doet? (% altijd of meestal²)

¹ Na afronding, in figuur 4 van het rapport uit oktober staan 5% en 14% vermeld.

² Voor oktober en november wordt het percentage altijd + meestal (= vaker wel dan niet) gegeven. Voor eerdere maanden was dit 'wel eens'.

4.2 Mondkapje wordt vooral in winkels gedragen

Degenen die altijd of vaak een mondkapje dragen doen dat vooral in de supermarkt (82% altijd, 8% meestal) of andere winkel. Als we dit omrekenen naar *alle* Nederlanders, zegt 60% altijd of meestal een mondkapje in de supermarkt te dragen. Begin oktober was dat nog 16 procent.

Tabel 2– Waar draagt men een mondkapje?

U draagt dus (wel eens) een mondkapje. Kunt u voor elke locatie zeggen hoe vaak u er een mondkapje draagt als u daar bent?

Draagt mondkapje... (basis: draagt mondkapje)		Altijd	Mees- tal	Soms	Zelden	Nooit	N.v.t.		Draagt mondkapje... gerekend over allen (altijd + vaak)
In de supermarkt	November	82%	8%	2%	2%	5%	1%	100%	60%
	Oktober	58%	22%	10%	3%	5%	3%	100%	16%
In een andere winkel	November	77%	10%	4%	3%	4%	2%	100%	53%
	Oktober	49%	24%	13%	5%	4%	5%	100%	7%
Openbaar vervoer	November	44%	1%	1%	0%	1%	53%	100%	30%
	Oktober	48%	4%	0%	0%	1%	46%	100%	10%
Andere openb. ruimten	November	59%	6%	2%	2%	3%	28%	100%	44%
	Oktober	37%	26%	13%	6%	4%	15%	100%	13%
Op het werk	November	22%	10%	7%	3%	11%	47%	100%	21%
	Oktober	18%	10%	5%	5%	15%	46%	100%	6%
In een restaurant	November	14%	4%	2%	1%	6%	73%	100%	12%
	Oktober	11%	6%	6%	11%	15%	51%	100%	3%
In een café	November	12%	3%	1%	1%	4%	79%	100%	10%
	Oktober	5%	2%	4%	6%	10%	72%	100%	1%
Buiten op straat	November	4%	9%	17%	27%	43%	1%	100%	9%
	Oktober	4%	9%	19%	26%	40%	2%	100%	3%
In de auto	November	5%	3%	10%	13%	57%	12%	100%	5%
	Oktober	3%	4%	8%	8%	59%	18%	100%	1%
Op de fiets	November	2%	1%	4%	6%	69%	18%	100%	2%
	Oktober	2%	2%	3%	6%	67%	21%	100%	1%

5 Verantwoording

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 13 november tot maandagochtend 16 november 2020. Er werkten in totaal 2.290 Nederlanders mee aan dit onderzoek. Niet alle vragen zijn gesteld aan alle deelnemers. Bij vragen waarbij dit het geval is wordt de steekproefbasis ook vermeldt.

De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2017. Het grootste deel van de deelnemers 2.149 is afkomstig uit het I&O Research Panel. Daarnaast vulden 141 Nederlanders de vragenlijst in via het panel van PanelClix.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van $n=2.000$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

